

สรุปผลการประชุมคณะทำงานเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการ  
ของอาเซียน (Working Committee on Financial Services Liberalization under the ASEAN  
Framework Agreement on Services: WC-FSL) ครั้งที่ ๔๑  
เมื่อวันที่ ๒๔-๒๕ กันยายน ๒๕๕๗ ณ เมืองบาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย

๑. ความคืบหน้าการดำเนินการในกรอบการรวมกลุ่มสาขาประกันภัย (Insurance  
Integration) และกาเสริมสร้างขีดความสามารถ (Capacity Building) ในสาขาประกันภัยของอาเซียน

๑.๑ ที่ประชุมยืนยันตามมติเดิมจากการประชุม WC-FSL ครั้งที่ ๔๐ ให้กำหนดสาขาย่อย  
ประกันภัยทางทะเล ประกันภัยอากาศยาน และการขนส่งสินค้า (Marine, Aviation and Transportation of  
goods: MAT) เป็นสาขาย่อยที่สามารถเร่งการเปิดเสรี (Early Harvest) ใน Mode 1 และ Mode 2 ภายในปี ๒๕๕๘  
ภายใต้แผนการรวมกลุ่มสาขาประกันภัยของอาเซียน โดยผู้แทนสิงคโปร์ให้ความเห็นว่า WC-FSL ควรเริ่มเจรจาใน  
ประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีสาขาย่อยประกันภัย MAT โดยอาจยังไม่จำเป็นต้องเป็นการเจรจาระบุ  
ข้อผูกพัน นอกจากนี้ ผู้แทนสิงคโปร์ได้เสนอให้ WC-FSL พิจารณาสาขาย่อยประกันภัยพิบัติเป็นสาขาที่สามารถเร่ง  
การเปิดเสรีใน Mode 1 และ Mode 2 ภายในปี ๒๕๕๘ เพิ่มเติม โดยต้องร่วมกันพิจารณาขอบเขต แนวทาง และ  
ตัวชี้วัดในการเปิดเสรีที่เหมาะสมต่อไป ซึ่งที่ประชุมมีความเห็นไม่ขัดข้องต่อข้อเสนอดังกล่าวของสิงคโปร์ ในการนี้  
ประธานการประชุมขอให้แต่ละประเทศสมาชิกเตรียมประเด็นหรือข้อกังวลต่าง ๆ เกี่ยวกับการเปิดเสรีสาขาย่อย  
ประกันภัย MAT รวมถึงความเห็นเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องการเปิดเสรีสาขาย่อยประกันภัยพิบัติ เพื่อหารือร่วมกันใน  
การประชุมครั้งต่อไป

อย่างไรก็ตาม ผู้แทนสิงคโปร์ได้เปลี่ยนแปลงท่าทีต่อร่างกรอบการดำเนินการและ  
แผนการรวมกลุ่มสาขาประกันภัยของอาเซียนซึ่งเคยได้รับการเห็นชอบจากที่ประชุม WC-FSL ครั้งที่ ๔๐ ในส่วนที่  
เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเปิดเสรีของสาขาประกันภัย โดยมองว่าอาเซียนควรใช้รูปแบบการเปิดเสรีที่หลากหลายใน  
การดำเนินการภายใต้กรอบดังกล่าวมากกว่าการจำกัดอยู่ที่รูปแบบ ASEAN 2 + X เพียงรูปแบบเดียว

๑.๒ ที่ประชุมได้พิจารณาประเด็นการประสานการทำงานระหว่าง WC-FSL และกรอบ  
การประชุมหน่วยงานกำกับดูแลการประกันภัยของอาเซียน (ASEAN Insurance Regulators' Meeting: AIRM) โดย  
ให้มีการจัดการประชุมทั้งสองกรอบในช่วงเวลาและสถานที่เดียวกัน (Back-to-Back Meeting) ซึ่งจะทำให้ผู้แทน  
ประเทศสมาชิกอาเซียนจาก WC-FSL สามารถเข้าประชุมร่วมกับ AIRM (Joint Meeting) ในวาระการประชุม  
ที่เกี่ยวข้องได้ ในการนี้ ผู้แทนบรูไนได้ขอให้ที่ประชุม WC-FSL ยืนยันความต้องการในการจัดการประชุม WC-FSL  
ครั้งต่อไปโดย back-to-back กับการประชุม AIRM ที่บรูไนจะเป็นเจ้าภาพในปลายเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๗ นี้  
อย่างไรก็ตาม ผู้แทน สศค. ให้ความเห็นว่า WC-FSL ควรมีแผนการดำเนินงานและกรอบเวลาในการรวมกลุ่มสาขา  
ประกันภัย รวมถึงประเด็นปัญหาหรือคำถามต่าง ๆ ที่ชัดเจนก่อนจัดให้มีการประชุมร่วมระหว่าง ๒ กรอบ เพื่อให้ได้  
ประโยชน์จากการประชุมร่วมเต็มที่ โดยอาจจัดทำเป็นร่างแผนงานและตารางเวลาในการรวมกลุ่มสาขาประกันภัย  
รวมถึงร่างตารางข้อผูกพันการเปิดเสรีสาขาประกันภัย เพื่อใช้หารือกับที่ประชุม AIRM ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบตาม  
ความเห็นผู้แทน สศค. และเห็นควรให้ส่งตัวแทนของ WC-FSL เข้าร่วมการประชุม AIRM ที่จะจัดขึ้นที่บรูไน ในช่วง  
เดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๗ นี้ไปล่วงหน้า สำหรับการประชุมร่วมระหว่าง ๒ กรอบโดยมีผู้แทน WC-FSL จาก  
ทุกประเทศสมาชิกอาเซียนเข้าร่วมด้วยนั้น จะจัดขึ้นต่อเมื่อจัดเตรียมร่างแผนงานและตารางเวลาดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว  
แล้ว อย่างไรก็ดี ประธานร่วมจะประสานกับ AIRM ในประเด็นนี้อีกครั้งหนึ่ง

๑.๓ สำนักเลขาธิการอาเซียนได้แจ้งความคืบหน้าความช่วยเหลือด้านการเสริมสร้าง  
ขีดความสามารถในสาขาประกันภัยของอาเซียนจากองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน (German  
International Cooperation: GIZ) ในรูปการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ (Technical Assistance) โดยขณะนี้  
GIZ อยู่ระหว่างการจัดเตรียมเงินทุนในการดำเนินการ ทั้งนี้ ผู้แทนมาเลเซียได้ชี้แจงในประเด็นความซ้ำซ้อนของ  
ภารกิจด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถในสาขาประกันภัยอาเซียนของ WC-FSL และสถาบันฝึกอบรมและวิจัย

ประกันภัยแห่งอาเซียน (ASEAN Insurance Training and Research Institute: AITRI) ว่าได้เคยมีการแบ่งขอบเขตความรับผิดชอบในการกิจดังกล่าวโดย AITRI จะเป็นผู้ริเริ่มโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถและการฝึกอบรมต่าง ๆ ในขณะที่ WC-FSL จะเป็นผู้ให้ข้อมูลความต้องการและความจำเป็นในการเสริมสร้างขีดความสามารถของประเทศสมาชิกโดยมีเป้าหมายเพื่อมุ่งสู่การรวมกลุ่มสาขาประกันภัยของอาเซียนเป็นสำคัญ

๑.๔ ประธานการประชุมขอให้แต่ละประเทศสมาชิกแต่งตั้งผู้ประสานงานหลัก (Focal Persons) ในด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถในสาขาประกันภัยของตน และขอให้สำนักเลขาธิการอาเซียนเป็นผู้ประสานงานหลักระหว่างประเทศสมาชิก WC-FSL AIRM และ AITRI ตามความเห็นของผู้แทนสิงคโปร์ โดยขอให้แต่ละประเทศสมาชิกแจ้งชื่อผู้ประสานงานหลักของตนต่อสำนักเลขาธิการอาเซียน นอกจากนี้ ประธานการประชุมขอให้บรูไน เวียดนาม และสำนักเลขาธิการอาเซียนช่วยดำเนินการเขียนแบบสอบถามของ AIRM เรื่องการเสริมสร้างขีดความสามารถในสาขาประกันภัยให้ประเทศสมาชิกเพื่อกรอกข้อมูลและส่งกลับคืนไปยัง AITRI โดยตรง โดยขอให้บรูไน เวียดนาม และสำนักเลขาธิการอาเซียนประสาน AIRM เพื่อขอผลสรุปของแบบสอบถามในภายหลัง

## **๒. ความคืบหน้าในการจัดทำพิธีสารอนุวัติข้อผูกพันการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน รอบที่ ๖ และการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน รอบที่ ๗ ของอาเซียน**

๒.๑ ประธานการประชุมได้ประกาศให้การประชุม WC-FSL ครั้งที่ ๔๑ นี้เป็นการเริ่มต้นการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน รอบที่ ๗ ของอาเซียนอย่างเป็นทางการ ทั้งนี้ ผู้แทน สศค. ขอให้ที่ประชุมพิจารณาจัดทำร่างแผนและกรอบเวลาในการเจรจาเปิดเสรีฯ รอบที่ ๗ เพื่อให้มีความชัดเจนในการดำเนินการ ซึ่งที่ประชุมเห็นชอบให้สำนักเลขาธิการอาเซียนเป็นผู้กร่างแผนและกรอบเวลาดังกล่าวเสนอต่อที่ประชุมในการประชุมครั้งต่อไป

๒.๒ สำนักเลขาธิการอาเซียนแจ้งต่อที่ประชุมว่าได้รวบรวมตารางข้อผูกพันเฉพาะการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน (Schedule of Specific Commitments: SOCs) รอบที่ ๖ ของประเทศสมาชิกครบทั้ง ๑๐ ประเทศแล้ว แต่ยังไม่ได้รับการยืนยันอย่างเป็นทางการจากกัมพูชา สปป.ลาว และฟิลิปปินส์ จึงขอให้ทั้ง ๓ ประเทศยืนยัน SOCs กลับมายังสำนักเลขาธิการอาเซียนเพื่อจะได้ทำการเวียน SOCs ทั้งหมดให้ประเทศสมาชิกต่อไป

๒.๓ อินโดนีเซียแจ้งความคืบหน้าในการดำเนินการเพื่อลงนามในพิธีสารฯ รอบที่ ๖ ว่าขณะนี้ธนาคารกลางของอินโดนีเซียกำลังอยู่ระหว่างการดำเนินการศึกษาและจัดทำแบบจำลองผลลัพธ์ที่เป็นไปได้จากการดำเนินการภายใต้กรอบการรวมตัวภาคธนาคารของอาเซียน (ASEAN Banking Integration Framework: ABIF) และการจัดตั้ง Qualified ASEAN Banks (QABs) เนื่องจากในการเจรจาทันทีกรอบ ABIF อินโดนีเซียยังไม่สามารถหาข้อสรุปที่เป็นที่พอใจในเรื่องเงื่อนไขและรายละเอียดของ QABs และเอกสาร Guidelines ได้ ซึ่งอินโดนีเซียจะยังไม่สามารถลงนามในพิธีสารฯ รอบที่ ๖ ได้จนกว่าจะได้ข้อสรุปในประเด็นดังกล่าว นอกจากนี้ อินโดนีเซียยังได้กล่าวเป็นทำนองว่าหากมีการถอดข้อความเกี่ยวกับ ABIF (ABIF Forward Looking Provisions) ออกจากร่างพิธีสารฯ แล้ว อินโดนีเซียจะมีท่าทีผ่อนปรนในเรื่องนี้ได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งที่ประชุมไม่ได้มีท่าทีตอบกลับใด ๆ ในเรื่องนี้ ทั้งนี้ ผู้แทนเมียนมาร์ได้ขอให้ที่ประชุมพิจารณาว่าจะสามารถลงนามพิธีสารฯ ได้ทันการประชุมประจำปีสภาผู้ว่าการธนาคารโลกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ในช่วงวันที่ ๗ - ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๗ หรือในระหว่างที่เมียนมาร์ยังเป็นเจ้าภาพอาเซียนในปี ๒๕๕๗ ได้หรือไม่ ซึ่งประธานการประชุมได้เวียนถามประเทศสมาชิกในการดำเนินกระบวนการภายในเพื่อลงนามพิธีสารฯ ดังกล่าว โดยประเทศสมาชิกส่วนใหญ่แจ้งว่าอาจเตรียมการไม่ทันสำหรับการลงนามในช่วงการประชุมประจำปีสภาผู้ว่าการธนาคารโลกฯ สำหรับประเทศไทย ผู้แทน สศค. แจ้งว่าเนื่องจากยังไม่ได้รับเอกสารเพื่อการลงนามครบถ้วนโดยเฉพาะเอกสาร SOCs จากประเทศสมาชิกอาเซียน ทำให้ไม่สามารถนำเรื่องนี้เข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีได้ นอกจากนี้ ได้ประสานงานไปยังกรมสนธิสัญญาและกฎหมายของกระทรวงการต่างประเทศแล้วได้รับการแจ้งว่ากระบวนการภายในของไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวที่ใช้อยู่ในปัจจุบันทำให้มีความได้ว่าการลงนามในพิธีสารฯ จำเป็นต้องขอให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบ

ก่อนการลงนาม ดังนั้น จึงอาจใช้ระยะเวลาดำเนินกระบวนการภายในค่อนข้างมาก แต่หากได้รับเอกสารครบถ้วนจะพยายามดำเนินการให้เร็วที่สุด ทั้งนี้ ผู้แทนมาเลเซียเสนอต่อที่ประชุมว่า หากอาเซียนไม่สามารถจัดให้มีการลงนามในพิธีสารฯ ในการประชุมใด ๆ ของกรอบรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาเซียนได้ทันภายในปี ๒๕๕๗ อาเซียนควรพิจารณาจัดให้มีการลงนามในลักษณะเวียน (ad-referendum) โดยประเทศใดพร้อม ให้ลงนามก่อน และเวียนให้ประเทศที่เหลือลงนามต่อไป ซึ่งที่ประชุมยังไม่มีข้อสรุปใด ๆ ในเรื่องนี้เช่นกัน

### **๓. การดำเนินการทบทวนร่างภาคผนวกว่าด้วยบริการด้านการเงิน (Annex on Financial Services) ภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน**

๓.๑ ที่ประชุมร่วมกันพิจารณาร่างข้อบทความตกลงว่าด้วยการค้าบริการอาเซียน (ASEAN Trade in Services Agreement: ATISA) ที่ยกร่างโดยคณะกรรมการประสานงานด้านบริการของอาเซียน (Coordinating Committee on Services: CCS) และมีมติยืนยันตามเดิมให้ยกร่างบทบัญญัติว่าด้วยการค้าบริการด้านการเงินของอาเซียนภายใต้ ATISA ในลักษณะเป็นบท (Chapter) แทนภาคผนวกว่าด้วยบริการด้านการเงินเดิม นอกจากนี้ ผู้แทนมาเลเซียได้ตั้งข้อสังเกตว่าร่างข้อบท ATISA ยังไม่ได้รวมเอาข้อ (Article) VI bis ของกรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services: AFAS) เดิมซึ่งว่าด้วยเรื่องรูปแบบการเปิดเสรีแบบ ASEAN 2 + X (การเริ่มเจรจาระหว่าง ๒ ประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีความพร้อมและตกลงกันได้ก่อน แล้วจึงขยายจำนวนภาคีในภายหลังตามความพร้อมของแต่ละประเทศ) จึงขอให้ CCS พิจารณาเพิ่มเติมประเด็นดังกล่าวลงในร่างข้อบท ATISA ด้วย ในการนี้ ประธาน WC-FSL จะนำประเด็นข้างต้นไปแจ้งต่อ CCS ในการประชุมร่วมระหว่าง WC-FSL และ CCS ที่จะมีขึ้นต่อเนื่องจากการประชุม WC-FSL ครั้งนี้

๓.๒ ที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณาความผูกพันและถ้อยคำที่ใช้ในข้อต่าง ๆ ของร่างข้อบทว่าด้วยบริการด้านการเงิน ต่อเนื่องจากการประชุมครั้งที่ผ่านมา โดยมีความคืบหน้าเพิ่มเติมในบางข้อ (Article) แต่ส่วนใหญ่ยังหาข้อสรุปไม่ได้ ซึ่งที่ประชุมตกลงที่จะพิจารณาร่างฯ ต่อไปในการประชุมครั้งหน้า

### **๔. ความคืบหน้าการดำเนินการตาม AEC Blueprint และ ASEAN Scorecard และความคืบหน้าการเจรจาความตกลงการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา**

๔.๑ ที่ประชุมเห็นชอบให้สำนักเลขาธิการอาเซียนดำเนินการขอปรับถ้อยคำใน ASEAN Scorecard ในส่วนของการดำเนินการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินให้สอดคล้องกับมติของ WC-FSL โดยให้เปลี่ยนคำว่า “Annex on Financial Services” เป็น “Chapter on Financial Services” และเปลี่ยนคำว่า “AFAS” ให้เป็น “ATISA” เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้อง

๔.๒ สำนักเลขาธิการอาเซียนรายงานความคืบหน้าการจัดทำภาคผนวกว่าด้วยการค้าบริการด้านการเงินภายใต้ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน - ญี่ปุ่น (ASEAN-Japan Comprehensive Economic Partnership: AJCEP) ต่อที่ประชุมซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างขั้นตอนการขัดเกลาถ้อยคำทางกฎหมาย (Legal Scrubbing) โดยในข้อกฎระเบียบภายในประเทศ (Article [50.A.4] Domestic Regulation) ของความตกลงการค้าบริการด้านการเงินภายใต้ AJCEP นั้น ที่ประชุมมีมติขอให้คง “Drafter’s Note” ของฝ่ายอาเซียนไว้จนกว่าจะได้รับการยืนยันว่าร่างข้อบทความตกลงด้านการลงทุนภายใต้ AJCEP มีข้อ (Article) เดียวกันหรือที่สอดคล้องกันนี้ โดยอยู่ด้วย อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ได้ข้อสรุปว่าร่างข้อบทด้านการลงทุนดังกล่าวไม่มีข้อเดียวกันหรือที่สอดคล้องกันนี้ อยู่ อาจขอให้ฝ่ายญี่ปุ่นพิจารณาเปลี่ยนแปลงถ้อยคำเพื่อให้เนื้อหาของข้อ Domestic Regulation ของความตกลงการค้าบริการด้านการเงินฯ สามารถบังคับใช้ครอบคลุมความตกลง AJCEP ทั้งฉบับซึ่งรวมถึงความตกลงด้านการลงทุนด้วย

## ๕. การประชุม WC-FSL ครั้งต่อไป

ที่ประชุมยังไม่ได้ข้อสรุปในเรื่องวัน เวลา และสถานที่ในการจัดการประชุมครั้งต่อไป อย่างไรก็ตาม ได้มอบหมายให้ประธานร่วมประสานงานกับกรอบ AIRM เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดการประชุม WC-FSL ครั้งที่ ๔๒ โดย back-to-back กับการประชุม AIRM ที่จะมีขึ้นที่ประเทศบรูไน ดารุสซาลาม ในช่วงปลายเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๗ และแจ้งให้ประเทศสมาชิกทราบต่อไป